

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r.t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
 Hirdetéseket és előfizetéseket felvesz **FÖLDES EDE** könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

A nemzeti kulturáért.

Régi és örökké igaz mondás az, hogy nem azok a legnagyobb jötevőink, a kik életet adtak, sem nem azok, kik vagyont szereztek számunkra; hanem azok, kik embereket nevelnek belőlünk.

Az erdők mélyében, kopár sziklakon keresztül száguldó patak világrészek szorgalmának és jöletének szelid teherhordozójává, összekötő kapcsává változik. Rakoncztalan ereje, erős partok közé szorítva, rendes szabályossággal folytatja útját az ó nagy örökövalósága: a tenger felé. Így teszi a nevelés is az embert méltóvá arra, hogy Isten lehelle, a lelek lakása legyen; és képesse arra, hogy mindnyájunk ereje a legmagasabb és legszentebb célban, drága hazánk és nemzeti virágzásunk lelkes és hű szolgálatában egyesüljön.

Az igazi nevelő munkája becses voltának a pénz nem megfelelő értékjegy. A ki csak azért nevelő, hogy fizetést megszolgálja: olyan, mint a bálványimádók papja. A palást ugyan papi rajta; de nem az ige is, a melyet az ajka hirdet. Azért nem is épít, hanem ront. Az igazi nevelő olyan, mint a költő, a ki azért enekel, mert megtelt a szíve lelkesedéssel. Csak így érthetni meg, honnan veszi a nevelő azt az emberfeletti erőt, melylyel a nevelés jár. Nem munka ez csupán, hanem élet, lelegzés éveken át, mindennap, kora reggeltől késő éjszakáig. A nevelés a legnagyobb áldása az egyes embernek s az egész emberiségnek.

Minden nemzet főfontosságú létérdekéről gondoskodik, mikor a nevelés munkájának sikeresebb tételéről gondoskodik. Ha lehetővé teszi, hogy a nevelő a megélhetés keserű gondjaitól menten egész erejét, egész lelkesedését beleöntse hivatásába. A nemzet jövőjének alapvető dolgához tartozik az, hogy munkára képes, munkára edzett, öntudatosan hazafias, jó erkölcsű, törvénytisztelő ifju nemzedéket állítson a nemzet nagy feladatainak szolgálatába.

Ezek a nagy célok sugallották gróf Apponyi kultuszminiszternek a tanítók helyzetének javítására célzó törvényét, melyet a képviselőház folyó hó 21-diki ülésén beterjesztett.

A törvény, bár nem valósítja meg a negyvennyolczas eszményt: a népoktatás és tanítóképzés államosságát; mégis nagy haladást jelelt a hazafias nevelés tekintetében.

Ezentul nem lesz iskola, amely a magyar állam szent jelvényeinek és a nemzet kegyeletes emlékeinek tiszteletét nem művelné. Ezentul nem lehet tanító, aki a magyar nyelv és alkotmány iránt való kötelességet büntetlenül negligálni merészkednék.

Hazafias örömmel és lelkesedéssel üdvözljük a kultuszminiszter törvényét.

Politikai hírek.

— **A kiegyezés kérdésében** azon támadásokat és terveket, melyekben az osztrák kormány két tagja a nyilvánosság előtt megnyilatkozott, Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszterünk a közgazdasági bizottság ülésén folyó hó 21-dikén nagy figyelem és általános lelkesedés közt utasította vissza. A kormány — úgy mond — elhatározta, hogy a magyar autonóm vámtarifát tárgyalatja és törvényerőre emeli, mert a kiegyezési tárgyalások hosszadalmas volta miatt az országot bizonytalan időre nem lehet abban a helyzetben hagyni, hogy a külállamokkal kötött szerződések beczikkelyezve ne legyenek. A két kormány közt a kiegyezési tárgyalások újból felvetetnek azzal a határozott szándékkal, hogy husvétig vagy kiegyezés jöjjön létre, vagy pedig ennek lehetetlensége megállapíttassék. A miniszter a hosszú lejáratu szerződésre nézve is minden kétséget kizárólag nyilatkozott az egész kormány nevében. E szerint a kormány tíz évnél, tehát 1917-nél tovább terjedő időre nem köt Ausztriával szerződést. Azért kötelessége a kormánynak már most gondoskodni arról az eshetőségről, hogy a megegyezés nem sikerül. Az 1899. XXX. törvényzikkben kimondott viszonyosság a folyó év végével lejár; s óvakodni kell attól, nehogy újabb kényserhelyzetbe kerüljünk. Közgazdasági viszonyaink önálló rendezéséhez kell látnunk; amihez első lépés az autonóm vámtariffa.

— **Gróf Apponyi törvénye.** Folyó hó 21-én napirend előtt a képviselőházban gróf Apponyi Albert benyújtotta a tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatait. Az állami elemi iskolai tanítók illetményeiről, járandóságairól szóló törvényjavaslataiban az az elv érvényesül, hogy az állami tanítósnak legalább is annyi javadalmazás biztosíttassék, mint amennyi a XI. és X. fizetési osztályba sorozott többi állami tisztviselőt megilleti. Az összes állami tanítókat alapfizetés tekintetében három csoportba osztották be. Az I. fizetési csoportba, 1200 korona alapfizetéssel, tartoznak azok az állami tanítók, a kik az I. és II. polgári lakbérosztályba sorozott községekben vannak alkalmazva; a II. fizetési csoportba, 1100 korona alapfizetéssel, tartoznak azok a tanítók, akik a harmadik lakbérosztályba; a III. fizetési csoportba, 1000 korona alapfizetéssel, azok a tanítók tartoznak, a kik negyedik lakbérosztályba sorozott és lakbérosztályba egyáltalán nem sorozott községekben vannak alkalmazva. Öt évi szolgálat után az állami tanító fizetése 400 koronával emelkedik. Tíz évi szolgálat után és azontul minden öt évben egész a 30-ik szolgálati év betöltéséig 200—200 korona fizetésemelkedésben részesül az állami tanító, úgy, hogy 30 évi szolgálat után az I. fize-

teszi csoportba osztott állami tanító 2600, a II. csoportban levő 2500 és a III. csoportban levő 2400 korona végfizetést fog elérni. A nem állami, nevezetesen a községi és hitfelekezeti néptanítókról szóló törvényjavaslat biztosítani kívánja a tanítók tisztességes megélhetését s biztosítani az állami és nemzeti érdekek megóvását a különböző jellegű iskoláknál. A lehetőség határaig elmenve a javaslat — hangsúlyozza az indokolás, az alapfizetés minimumát 600, illetőleg 800 koronáról helyi tekintetek szerint 1000, 1100 és 1200 koronára emeli; az eddigi törvényben megállapított öt, egyenként 100 koronás korpótlek helyett négy egyenként 200 és két egyenként 100 koronás korpótleket vesz fel. Az állami és nemzeti érdekek biztosítására a javaslat, nagyban és egészben a korábbi törvények által megállapított alapvető elveket nem érinti, de több új intézkedést tartalmaz. Az állam tiszteletben tartja a hitfelekezeteknek iskolafenntartási jogát és hivatását, de ennek a támogatásnak, e jog és hivatás elismerésének egy feltétele van: az, hogy minden iskola kifogástalanul hazafias állampolgári nevelést adjon. Minden iskolától az államellenes irányzatok kerülésén felül még azt követeli a javaslat, hogy a magyar czimernek és zászlónak, a magyar történelmi emlékeknek és ezek révén a hazafias szellem pozitív apolászának tért nyisson, hogy az állami nyelv tanításában elérje azt a minimális eredményt, mely az 1879. XVIII. t.-cz. szándékának megfelelő és ezzel a nemzeti összeforradás ügyét szolgálja, és hogy a tanító a magyar király, magyar haza és magyar alkotmány iránti hűséget esküvel megerősítse. Az állami segély feltételeül pedig ezeken felül azt is kívánja, hogy a magyar nyelv, a szaktan és nemzeti vonatkozású tantargyak a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kiadott tanterv szerint, általa jóváhagyott tankönyvek segítségével taníttassanak. A törvényjavaslat az 1893. évi XXVI. t.-cz. nyomán, annak intézkedéseit a nem-segélyezett iskolákra is kiterjesztve, az állam fegyelmi joghatóságát állapítja meg minden iskola tanítóival szemben és ahol a baj máskepp orvosolhatóan nem mutatkozik, az illető iskola bezarására is felhatalmazza a minisztert.

— **A rendőrség államossítása,** a melyet évek óta sürgetünk, egy nagy jelentőségű lépéssel haladt előre. A vidéki rendőrkapitányok f. hó 19-én tartott kongresszusa elhatározta, hogy kívánságait tartalmazó memorandumukat át fogják adni a belügyminiszternek. Andrássy Gyula gróf belügyminiszterrel a tisztelgők nevében Hegedűs Sándor marosvásárhelyi rendőrkapitány mondott üdvözlő beszédet s a rendőrkapitányok

dolganak támogatását kérte. A belügyminiszter szívesen fogadta a rendőrkapitányokat s az üdvözlőt köszönetet mondva, kijelentette, hogy a vidéki rendőrséget el sem tudja képzelni másképp, minthogy az állami rendőrség szervezetébe bekapcsolják. Igéretet nem tesz, mert a reform nem csupán tőle függ, hanem megfontolandó pénzügyi oldaláról is, mert az átalakítás négy millió nyolczszázezer koronába kerül. Foglalkozik azonban az eszmével s a városi törvény küszöbön lévő megalkotásánál gondot fordít a vidéki rendőrség újjászervezésére. Arra fog törekedni, hogy a vidéki rendőrkapitányok függetleníttessenek, önállósíttassanak. E nélkül a vidéki kapitányok nem működhetnek szabadon. Különös gondot fordít a rendezett tanácsú városok rendőrségeinek javadalmasására.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Kinevezés.** A király Dániel Imre dési kir. alügyészt a gyulafehérvári kir. ügyészséghez ügyészé nevezte ki.

— **Közgyűlés.** Alsó-Fehér vármegye községi- és körjegyzőinek egyesülete tegnap tartotta évi rendes közgyűlését a vármegye-ház gyűléstermében Szász József alispán elnöke alatt. A mai közgyűlés legfontosabb tárgya a tisztújítás megejtése volt, mely alkalommal elnöknek egyhangú lelkesedéssel Szász József alispán választott meg, ki az elnöki tisztet ismételtén elfogadta. A nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztárnak a Jegyzői Erzsébet-árvaház javára tett 100 korona adományaért köszönetet szavaztak és egyúttal elhatározták, hogy a Tövisen 1904. évben tartott multság tiszta jövedelme ezen összeggel együtt tőkésítve a nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztárba helyeztessék el. Az alispán 5421—1906. számú átirata folytán a körjegyzői napi és fuvardíjak tárgyában készített szabályrendelet-tervezetet elfogadta. A jegyzői fizetések pontos kiutalása tárgyában felterjesztés tételre határozott el. — Az egylet alapszabályainak módosítása végett bizottság küldetett ki. A közgyűlésen résztvevők delben a központi vendéglőben barátságos ebédre gyűltek össze.

— **Egy tábornok hirtelen halála.** Orgonás Zsigmond nyugalmazott tábornok, kit enyedi tartózkodása idejéből kedves, művelt egyéniségről jó emlékezetben tartunk, folyó hó 21-én delben a budai korzón hirtelen meghalt. A tábornok mint rendesen, akkor is a várkert-rakparti Linczberg-fele vendéglőben ebédelt s hogy elvégezte az ebédelést, nyomban hazafelé akart indulni a Lánchid-utca 8. szám alatt levő lakására. Alig lépett ki azonban a korzóra, hirtelen rosszul lett fogta el, megtántorodott s a másik perczben már élettelenül feküdt a járdán. A vendéglőből gyorsan kisetettek hozzá, de már nem segíthettek rajta. Tetemét bevitték a vendéglő külön szobájába és ott a pamlagra fektették. Az elhunyt tábornok a honvédelmi miniszterium II. osztályának vezetője volt s 1897-ben vonult nyugalomba.

— **Halálozás.** Hoffer Samu, Földes Ede helybeli könyvkereskedő apósa, f. hó 17-dikén élete 63-dik évében meghalt Hevesen. Halálát nagy család és széleskörű rokonság gyászolja.

— **Az időjárás.** A közel három hónapban át tartó zord téli időjárás végre enyhülni látszik. Folyó 22-dikán délnyugati légáramlat után lassu eső állott be, melynek következtében rohamosan megindult az olvadás. Egynémely vidékről máris árvizes hírek hallatszanak.

— **Közgyűlés.** A „Hangya“ a magyar gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete kötelekébe tartozó Nagyenyedi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1907. évi február hó 24-én d. u. 3 órakor a városháza tanácstermében rendes évi közgyűlést tart. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményekről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zársumadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok, 1906. év december 31-én a tagok száma 230, üzletrészeinek száma pedig 397 volt; az év folyamán belépett 33 tag 49 üzletrészszel; kilépett 24 tag 31 üzletrészszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg az üzletben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető.

— **A Szabad Lyceum** f. hó 21-iki estélyén kezdte meg dr. Szilády Zoltán a Föld történetéről szóló előadásainak sorozatát. Ez alkalommal a Föld keletkezéséről és az azvos korról beszélt. Áttekinthető és világos előadását a szép számú közönség élénk érdeklődéssel és nagy figyelemmel hallgatta.

— **Sorozás.** Alsó-Fehér vármegye részére a következő újonczozási, utazási és működési tervezet állapított meg az 1907. évre. 1. Balázsfalvi járás: Balázsfalván márczius 9, 11, 13, polgári elnök dr. Inczédi Joksman Ödön vm. tb. főjegyző, polgári orvos dr. Dobozy Vilmos vm. tiszti főorvos. 2. Marosújvári járás: Marosújváron április 2, 3, 4, 5, p. e. Szász József alispán, p. o. dr. Dobozy Vilmos. 3. Vizakna városban április 4, p. e. Ambrus Károly polgármester, p. o. dr. Vidakovics Lajos városi orvos. 4. Nagyenyed városban április 8, p. e. dr. Varró László polgármester, p. o. dr. Winkler Albert városi orvos. 5. Nagyenyedi járás: Nagyenyeden április 9, 10, 12, p. e. Szász József alispán, p. o. dr. Dobozy Vilmos vm. tiszti főorvos. 6. Gyulafehérvár városban április 13, p. e. Roska József rendőrkapitány, p. o. dr. Náthán Bernát városi orvos. 7. Magyarigeni járás: Magyarigenben április 15, 16, 17, 18, p. e. Szász József alispán, p. o. dr. Dobozy Vilmos vm. tiszti főorvos. 8. Abrudbánya városban április 20-án, p. e. Miski József polgármester, p. o. dr. Török Gábor városi orvos. 9. Verespataki járás: Verespatakon április 22, 23, 24, p. e. Szász József alispán, p. o. dr. Dobozy Vilmos vm. tiszti főorvos. 10. Kisenyedi járás: Vizaknán április 24, 25, p. e. dr. Inczédi Joksman Ödön vm. tb. főjegyző, p. o. dr. Hajdu Manó járási orvos. 11. Alvinczi járás: Alvinczen április 27, 29, 30, p. e. Szász József alispán, p. o. dr. Dobozy Vilmos tiszti főorvos.

— **Az érdeklődő művelt közönség figyelmébe.** A nagyenyedi szabad lyceum (t. i. a Bethlen-kollégium szabad lyceuma) 6 előadásra tervezett sorozata márczius hava 6-dik napján délután 5 órakor kezdődik és 6 egymásután következő szerdán folyik le. Első felolvasó (márczius 6.) Fogarasi Albert („A lyceumok és felolvasások eredete“-czimmel). Pár nap múlva az egész sorozatot közöljük. A lyceum látog

gatása díjtalan. Fogarasi Albert rektor-professzor, a Lyceum elnöke.

— **Népszerű gazdasági előadások.** Alsó-Fehér vármegye Gazdasági Egyesülete folyó hó 10-én megtartott igazgató-választmányi ülésének határozatához képest a folyó évben népszerű gazdasági előadásokat rendez a vármegye különböző helyein. Ilyen előadások lesznek: folyó hó 24-én Magyarigenben Előadást tartanak Dezső Miklós szől. és bor. felügyelő és Zöld József uradalmi intéző urak. Tövisen előadást tartanak Raphael Oszkár városi állatorvos és Belházy városi főerdész urak. Magyarbükksőn Szász József birtokos és Bányász Izidor állatorvos urak. Márczius hó 3-án Balázsfalván előadást tartanak Gálffy János vinczellérisk. igazgató és Belházy főerdész urak. Márczius 10-én Alvinczen előadást tartanak Gálffy János vinczellérisk. igazgató és Raphael Oszkár állatorvos urak. Az előadások kezdete mindenütt d. u. 3 óra. Az előadások iránt érdeklődők figyelmét ezuton is van szerencsém felhívni. Nagyenyed, 1907. február 20-án Inczédi Joksman h. titkár.

— **Ismeretterjesztő előadások** sorrendje (III. sorozat) a Nagyenyedi Iparos-Önképzőkörben Főter 25. sz. alatt, 1907. február 24-én: Énekel az Iparos-Önképzőkör dalkara. Felolvas Bodrogi János tanár. Szaval Kovács Erzs. és Gerendi Albert. — Márczius 3-án: Felolvas Balázs Gergely árv. jegyző. Moulógot mond Papp Jolán és László Pál. — Márczius 10-én: Énekel a kör dalkara. Szabad előadást tart Róka József p. ü. igazgató. Szaval Márton Margit. — Márczius 17-én: Énekel a kör dalkara. Felolvas Fogarasi Albert rektor-professzor. Magán jelenet Székely Árpádtól. Az előadások kezdete d. u. 5 órakor.

— **Az ipartestület** f. évi közgyűlését márczius 10-én vasárnap d. u. 2 órakor tartja meg a városháza közgyűléstermében. Ha a közgyűlésen a tagok többsége nem jelennek meg, az esetben a közgyűlést márczius 17-én tartják meg, a mikor a közgyűlés a jelenlevők számára való tekintet nélkül határoz.

— **Bíróválasztás.** Verespatak nagyközönségben folyó évi február 19-én megtartott választáson Jánky Ernő egyhangulag előjáróvá választott. Nevezett személyében egy képzett úri embert nyert a választó közönség — a ki középiskolát végezve általános műveltségénél fogva a községi előjáróság díszére fog szolgálni. Ezuton is üdvözljük.

— **Kamarai közgyűlés.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara 1907 február hó 15-én tartott közgyűlésén tárgyalatkból kiemeljük a következőket: A kamarakerületben felállítandó iparoktatási szakintézetek kijelölésére a kereskedelmi miniszter a kamarát felszólítván, az érdekelt ipartestületek, városok és iparegyletek beérkező véleményeit az elnökség összegezi és felterjeszti a miniszterhez. — A sztrájk-törvény mielőbbi életbeléptetését, a munkaadók érdekeit megvédő alapelvek kijelölésével, a kamara szükséges nek tartja és pártolja a szegedi kamara ily tartalmu feliratát a keresk. miniszter előtt. — A munkaadók szövetségének és védőegyletének szervezeti szabály mintáit a kamara szétosztotta a kerület ipartestületei és iparegyletei közt azzal a figyelmeztetéssel, hogy az iparosok saját érdekeik védelmére alakítsanak hasonló szervezetet. — A kamara gép- és pénzsegély iránt folyamodó több iparos kérelmét a keresk. miniszter elő terjesztette. Ő nagyméltósága az előbb felterjesztett folyamodásuk közül 2 iparost kérelmével elutasított, ellenben 10 ipar-

rosnak összesen 27 ezer korona erejéig gépeket adományozott.

— **A köztisztaság** érdekében helyesen tette a rendőrség, hogy megengedte a főtéri patakmederbe a hőtömegek lerakását. De már azt ne tűrje el, hogy egyuttal a szemetet is oda hordják. Egész nagy szemétdomb ek-telenkedik ott a főtér és a megyeház közvetlen közelében.

— **Uj iparosok.** A tanács a folyó évben 7 iparigazolványt és 1 iparendélyt adott ki. Tarsoly Józsefnek a mázoló, fényező, czég- és czimfestő iparra; ugyancsak neki a sikkó-raktár tarthatására. Miklósi Zsófia a fehérnemű és vegytisztító intézetre, Surányi Árpád a bádoggosságra, Neumann Gezáné a felvágott fával való kereskedésre, Fenichel Móricz a szijgyártásra, Király Béla a szódavizgyártásra, Nagy Dániel a bérkocsiparüzésre kaptak iparigazolványt, illetve engedélyt. Az iparával való felhagyást Gazdag Lajos késes, Lőrincz Istvánné mészáros és Csávási Gyula szijgyártó jelentette be.

— **A kanyaró-járvány** nagy és veszedelmes arányokat öltött. A Bethlen-kollégium elüljárósága orvosi tanács folytán a gyakorlóiskolában beszüntette az előadásokat.

— **Fedeztetési állomások a vármegyében.** A földmivelésügyi miniszter az 1907. évi fedeztetési idényre Alamorra 2 drb. Balázsfalvára 3 drb. és Nagyenyedre 4 drb. ménet engedélyezett. A fedeztetési állomásokra a ménnek csak márczius 15-ére küldetnek ki és június hó végével vonatnak be; esetleges kérelemre július 15-ig is kün hagyatnak az állomásokon. A fedeztetési pótdíjak Alamoron helybeli kanczákért 60 fillér, idegenért 80 fillér. Nagyenyeden helybeliért 80 fillér, idegenért 1 kor. 20 fillér. Balázsfalván helybeliért 1 kor, idegenért 1 kor. 50 fillér.

— **Házinyul-tenyésztő egyesület.** Sopronban nagy részvétel mellett alakult meg az első házinyul-tenyésztési egyesület, amelylyel az ottani nehéz élelmezési viszonyokon óhajtanak segíteni.

— **Pályázati felhívás.** Az E. M. K. E. Igazgató-választmánya pályázatot hirdet több 200, 100 és 50 koronás (Gyertyánffy, Emke, Jókai és Budapesti Nemzeti Kaszinói) néptanítói jutalomra, melyek a honalapító Árpád ünnepével kapcsolatban az egyesület folyó évi május hó 5-én Kolozsvárt tartandó XXIII-ik évi rendes közgyűlésén fognak kiosztatni. Pályázati határidő: folyó évi márczius hó 31-ike, bezárólag. Feltételek: a magyarság érdekében nemzetileg veszélyeztetett erdélyi vidéken való minél hosszabb és eredményesebb népnevelői (tanügyi és társadalmi) működés, okmányokkal és esetleges ajánlatokkal igazolva. A pályázatok az illetékes kir. tanfelügyelők, vagy azon Emke fiókválasztmányok útján küldendők be, hol a pályázó lakik.

— **Munkácsy képei tűzveszedelemben.** Londouból jelentik: Munkácsy Mihály két nagy festményét, Krisztus Pilátus előtt címűt és a Keresztrefeszítés-t, amely Wanamaker filadelfiai milliomos tulajdona, a minap nagy veszedelem fenyegette. Ezek a képek Wanamakernek Pennsylvánia államban lévő nyaralójában voltak, ahol a múlt

szombaton reggel ismeretlen ok miatt tűz támadt. A villában levő értékes képgyűjtemény, amelyet hét millió dollárra becsülnék, egészen elégett és csak Munkácsynak két képét tudták megmenteni.

— **A legnagyobb takarmányrépa termékek.** Elmúltak azok az idők, amikor a gazda már azzal is meg volt elégedve, ha csak nagy mennyiségben termett takarmányrépája. Ma már a legkisebb gazda is tudja, hogy nem abban áll a répa értéke, ha tele-rakja a jászagnak a beleit, hanem arra kell a fősutlyt helyezni, hogy mekkora tápértéke van a répának. Hogy nagy tápértékkel bíró répát nyerhessünk, szükséges, hogy az anyarépák (magrúpák) legalább 4—8 kiló súlyúak és tápértékükre nézve a leggondosabb módon egyenként vegyileg megvizsgálva legyenek. Jelenleg nem létezik más czég a budapesti Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésén kívül, mely ily nagy gondnal termesztett répamagot hozna forgalomba. E en répamag e mellett még impregnálva is van, miáltal sokkal gyorsabban kel ki és a rovaroknak is ellentáll. Ajánlatos tehát, hogy csak Mauthner-féle impregnált csil-lagjegyű répamagot vessünk, a csekély árkülönbözet százszorosan megtérül a biztos és nagy termés révén.

— **Hölgyek és uraknak** tudniok kell, hogy a kitűnő gyermek-kenőcs, Babymira krém az izzadság, vagy nedvesség által fel-dörzsölt, felpattant bőrt gyorsan gyógyítja, bőr- és fejkütségeket hamar eltávolít. Hintő-por (Stupp) helyett most mindenütt azt használják. Doboza 60 fillér minden gyógyszer-tárban és drogeriában.

— **Székely gazdakörök.** A m. kir földmivelésügyi minisztérium székelyföldi ki-rendeltsége Darányi földmivelésügyi minisz-ter intenczióihoz híven tovább folytatja a székely falusi gazdakörök szervezését. Ujab-ban Jobbágytelke, Erdőszentgyörgy, Szent-háromság, Csikfalva, Nyáradgálfalva, Sedd, Nagyernye, Marostorda vármegyei községek-ben és Marosvásárhelyen, továbbá Dombó Héderfaja, Szászcsovás, Pöcsfalva, Küküllő-széplak és Vámosgálfalva Kisküküllő vár-megyei községekben alakítottak gazdakörö-ket. Legtöbb helyen a község papja vagy tanítója áll a gazdakör élén, sőt igen sok helyen a legtekintélyesebb birtokos vállalja el az elnöki tisztelet, a falujabeli földmives néppel és a székely akcióval karöltve igye-kezőn a község társadalmi és gazdasági viszonyait jobbra fordítani.

— **A szappan árának emelkedése.** Az osztrák szappangyárosok elhatározták, hogy a szappan árát métermázsánként 2 koronával felemelik. Kétszeresen tartjuk meg hát a fogadást, hogy — osztrák szap-pant ne vegyünk!

— **Visszatetsző szaga** és íze követ-keztében oly nehezen bevehető csukamáj-olaj végre jó ízű és könnyen emészthető állapotban kapható a híres „Scott-féle Emulsió“-ban, mely minden gyógyszer-tárban árusítatik.

— **Motorok.** A Drezdai Motorgyár r.-t. gyárából beszerzett benzin- és szivó-gáz-moto-rok és lokomobilokkal minden tekintet-ben a legjobban vannak megelégedve, aki-

nek ily gépre van szüksége, forduljon a gyár vezérképviselőségéhez: „Gellért Ignác és Társa“ budapesti czéghez, Teréz-körút 41. sz. a., ki szívesen szolgál prospektusok-kal és árajánlattal.

— **Kis Pajtás.** Szerkeszti: Szepessy László. A legújabb, 6. szám is a legszebb, legtartalmasabb gyermeklapunknak mutatja a „Kis Pajtás“-t. Heti 16 oldalon jelenik meg, a legolcsóbb gyermeklap. Előfizetések (egész évre 6 kor., félévre 3 kor.), a társ-szerkesztő és kiadó, T. Pelikán Krizsó czi-mére küldendők: Budapest, VII. kerület Csömöri-út 16. A remek kis lapot melegen ajánljuk.

— **Mese az írógépről.** Ezuttal nem a kiváló író Szomaházy István művéről aka-runk írni, hanem el akarjuk mondani olva-sóinknak, hogy legújabbau Amerikában egy oly írógép került forgalomba, melynek szer-kezete oly csodás, hogy valóban mesébe illő. Ezen írógépet Hammond, a világhírű ame-rikai mérnök találta fel és legnagyobb elő-nye kétségtelenül abban rejlik, hogy egy és ugyanazon írógép a világ minden nyelvére használható; legyen az magyar, német, szerb angol, kina, japán, török vagy héber. Ezen az írógép-technika terén eddig megoldat-lan problémát Hammond úgy oldotta meg, hogy írógépén az összes 90 betű egy gép-részt képez, mindössze 10 gramm súlyu és egy másodperc alatt a gépbe bethető vagy kivehető. Hammond New-Yorkban óriás gyá-rat épített és úgy értesülünk, hogy immár Magyarországon is létesített fióktelepet, mely-nek vezetői Faragó testvérek Budapest, V., Arany János-utca 8 szám. Ezen Hammond írógépek legújabb példányai nevezett czég-nél megtekinthetők.

— **Tüdőbajosok** halával emlegethetik egy magyar gyógyszerész nevét, ki legújabb találmányával a „Hársfaméz-szörp“-el eddig már nagy eredményeket ért el. Ezen Hárs-faméz-szörp készül Halápi Frigyes gyogy-szerésznél, Budapesten, József-körút 64. Mindenkinek, aki köhög, rekedt, ajánlják e kiváló gyógyszert. Mintatveg 3 kor.

— **Az Első Alföldi Cognacgyár** rész-vénytársaság és szeszfinomítógyár Kecskemén, budapesti központi irodájának (V., Mérleg-utca 11. szám) heti üzleti jelentése:

	Nagyban.	Kicsinyben.
Finomított szesz adózva	150.—	154.—
Finomított szesz adózatlan	50.50	54.50
Nyers szesz adózva	147.—	149.—
Denaturált szesz	40.—	42.—

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadó:
Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részv.-társ.

Miért

részesítik előnyben a Scott-féle Emul-sió-t a közönséges csukamájolajjal szemben? Mert a közönséges csukamájolaj rendszeren emésztési zavarokat idéz elő és a szervezet a csukamájolajnak csak igen parányi részét képes magába felvenni, míg a Scott-féle

A nagyérdemű közön-séget tisztelettel kéri

TÁNGEL JÓZSEF

női, férfi és gyermek-divatáru kereskedő,

hogy mielőtt tavaszi szükségletét bárhol is beszerezn, előbb főtér 4-ik szám alatt lévő raktárát, mely a közelgő idényre dusan van a legjobb minőségű árukkal ellátva, sziveskedjék meglekinteni.

Emulsióban a csukamájolaj legfinomabb cseppecskékre léven osztva, még a leggyengébb gyomor által is könnyen emészthető. Ennélfogva a csukamájolaj oly óriási táp- és gyógyereje teljes mértékben javára van a szervezetnek és új erőt, új életet jelent.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a „háton nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beklüdesével ellenében mintával bermentve szolgál: 208 1-

Dr. Budai Emil „városi gyógyszerára”

Budapest, IV., Váci-utca 34/50.

≡ Egy eredeti üveg ára: 2 kor, 50 fillér, ≡

Kapható minden gyógyszerárban.

Köhöges, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy -féle pemetefű cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-felét kérjük, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-felét fogadjunk el!

244 4-12

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés.

217 21-26

Köhöges, rekedtség és elnyájkásodás ellen gyors és biztos hatásuk

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják s kitünő ízűek

Doboza 1 kor. és 2 korona

Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„Nádor” gyógyszerár

Budapest, VI., Váci-köut 17.

Nagyenyeden kapható:

Novák István
Arany Csillag gyógyszerárban,
U. Kovács József
Bethlen Gábor gyógyszerárban.

Éljen

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított.

HIRDETÉSEKET
legjutányosabban vesz fel
kiadóhivatalunk.

Pontosság / Széleskörűség

Saját érdekében hirdessen kizárólag

LEOPOLD GYULA

hirdetési irodája által Budapest, Erzsébet-körút 41.

200 néptér / kizárólagos képviselő

Requiny-féle római vértisztító-szörp

páratlan szer minden bőrbajnál, bujakórnaál. Vérbőségben szenvedőknek nélkülözhetetlen, vérjavító és vértisztító.

Nagy üveg 3 kor. 3 üveget 9 kor. utánvétellel küld:

REQUINY ATTILA gyógyszerész
Budapest, VII., Küli-ö Kerepesi út 24.
A híres RÁKÓCZI GYOMORKESERŐ egyedüli készítője

Érdekes prospektus ingyen!

KÉSMÁRKI LENVÁSZON DAMÁST.

árak csak akkor valódiak,

VALÓDI SZEPESSÉGI VÉDŐJEGET ECHT ZIPSER

ha ezen védjeggyel vannak ellátva

VÉRZEGÉNYSEG, ÉTVÁGYTALANSÁG, IDEGESSÉG

gyógyítására a leghatásosabb készítmény a **KRIEGNER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.**

Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért.

Kis üveg ára 8-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógyszerárakban.

Postán küldi: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kálvin-tér.

TUDÓBAJOSOKNAK

és mindenkinek, aki köhög, rekedt, páratlan szolgálatot tesz a

Halapi-féle hársfamezszörp

Mintaüveget 8 koronáért küld

APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR
BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRÚT 64.

PLATSCHEK VILMOS

elismerett legolcsóbb, legszolidabb

FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza

Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

A világot bámulatba ejti a

Hammond

irógép.

Kizárólagos elárúsítók:

FARAGÓ TESTVÉREK

Budapest, V., Arany János-u. 8.

Kérjen mindenki prospektust!

BALASSA FÉLE UGORKATEJ

Szeplő, májfolt, pattanás, miteszer, ráncok eltűnnek az arcáról a valódi angol szőlőszarrral való bekenés által

Egy üveg ára 2 korona.

Hozni ugorkaszappan 1 k, puder 1-20 k.

Főzetékhely: **BALASSA KORNÉL** Budapest, Andrássy-ut 47.

KATZER -féle részv. társaság megóvó-intézete az első és legnagyobb 1/2 millió részvénylőke.

Budapest, Ó-utca 42. 44 (szaját ház), 45, 46, és Uj-utca 43.

Katzer szörmeáról az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.

KISS SZERENCSEJE NAGY

VÁSÁROLJON CSAK KISS-FÉLE SZERENCSE-SORSJEGYET

KISS KÁROLY ÉS TÁRSA

BUDAPEST KOSSUTH L. U. 13.

BABYMIRA-CRÉM

legjobb szer kitések, ótvár, ráncok, feldörzsölt és kipállott bőr gyógyítására.

Egyedüli készítő:

BRODJOVIN H. gyógyszer. ZÁGRÁB

5 doboz ára bérm. 8 K 20 f., 10 doboz 5 K 80 f.

Pacific

TOJÁS KÉSZÍTMÉNY

tojás-sárgája helyett használható a sütés és főzésnél.

NAGY MEGTAKARÍTÁS.

Kapható minden főzészertárban és élelmiszerárban. Készítők: **STROBENTZ TESTVÉREK, R. T.** vegyészeti gyár, BUDAPEST.

„Zsorna”-féle NEPELEJTS védjeggyű férfi nyakkendő, kitünő magyar ipari PÁRIS SZÁLLODA

Szállodás: Simon Pál

Budapest, VI., Váci-körút 28. sz.

100 szoba 2-20 K-ig feljebb, kizárólagos villanyvilágítással együtt. Fürdők, elegáns kávéház, étterem. Villamos vasúti megállóhely az ország pályaudvarok és halók felé.

A DREZDAI MOTORGYÁR

részvénytársaság

benzin-, gáz-, szivattyú-motorok és benzol (okomobíljai) szakkörökben elismert legjobbak az összes gyárakééknak.

Vezérlő: **GELLÉRT IGMÁC és Tsa**

Budapest, VI., Teréz-körút 41.

Prospektus ingyen.

Közgazdaság.

A gyümölcsfák ültetése.

(Folytatás.)

Legnagyobb figyelem fordítandó a fajválasztásra! A fajták tulajdonosnak csak a legalkalmasabb fajokat szabadna szaporítani, első sorban a honi, ezután a helyi s végül az általánosan jónak bizonyult asztali fajokat; mivel számtalanszor megtörténik, hogy az oly sokszor felmagasztalt fajok más fekvésben, más éghajli viszonyok között nem mindig válnak be.

Az alma a nemzetgazdasági tekintetben a legfontosabb gyümölcs, többnyire ez lesz ültetve, s majdnem minden országnak, minden vidéknek megvan a maga különleges, valóban jó faja így pl.: Erdélynek a Batul, Krassó-Szörénynek a Masánczki, az Alföldnek az Apafi és a Török Bálint-Stettini, Szlavóniának a Szrčika, Tirolé a Rozmaring, Botzené a fehér Calvil. Csehországé a Tafotaalma stb.

A körte méltó testvére az almának, ezért a legszelebb elterjedésnek örvend. Sokoldalú előnyei következtében az asztali gyümölcsök királynejeának van elismerve s egyike a legjobb gyümölcsöknek, melyet anyaföldünk termel. Helyes fajválaszték mellett lehet gyümölcsünk júliustól ápriliséig, amelyek minden kívánalomnak megfelelnek, mivel ennél a fajok és feleségek száma rendkívül változatos; mely körülmény arra mutat, hogy kitartás és előszeretettel fáradoznak ezen gyümölcsfaj további tökéletesítésen és nemesebbé tételén. Már most is vannak fajok, melyek íz- és finomság tekintetében mind eddig letezőt felülmúlnak. A körtefa jobb fekvést és mélyebb televenyalajt kíván, mint az almafa, mely utóbbi mindenütt, meg magaslatokon is elég jól tenyész, ahol a körtefa boldogulására már nincsenek meg az általa igényelt követelmények.

Mint gazdaságilag fontos gyümölcs következik a szilva, amely mindegyre nagyobb és nagyobb arányokban, nagyban ültetvényezésekre a világ minden táján keresett. Különösen a feltrszűek a legezserűbbek, mivel ezek adják a legdusabb termést. A sok jó faj közül bizony a boszniai magbaváló egyike a legjobbaknak, ep oly jó a beszerzei magbaváló, a dolani és a magyar muskotály szilva. Ezeket követi az olasz- és csehországi hosszú szilva. Az összes között a „Nagyherceg” egy újabb faj a legnagyobb és legszebb, de nem igen jó; sokkal jobb az előbb felsoroltak. Szilva, szilvafele, mindig minden fekvésben, természeti tulajdonsága u. i. a földszínelatt elterülő gyökere folytán, még oly helyekre ültethető, ahol a talaj sovány s a televény sekély, mint dombokon, magaslatokon, nem túl magas hegyeken is, még itt is jól tenyésznek és dús termést hoznak; nevezetesen hogy magasabb fekvésben a gyümölcs edesebb és izletesebb. Mentől többet ültessünk tehát ezekből!

(Folytatjuk.)

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye

NAGYENYEDEN.

Elvállalok mindennemű épület, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrácok, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanyesengők, telefon és villámhárítók szakszerű szerelését. Varró gépek és kerékpárok javítását s gyári árban való újonnan beszerzését, vegre mindennemű gőzcséplők, motorok, szivattyúk és szivattyuskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árban való beszerzését. — Ajánlom a gázdúzsoknak saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan, rozélféjű ekéimet és vashorodáimat, melyeket jóállás mellett felelősséggel adok el, nem tetszőket kicserélek, vagy kívánság szerint átalakítok.

Szakkammba vágó költségvetéssel díjtalanul szolgállok. Beesés pártfogást kér

szíváló tisztelettel

HEGYI JÁNOS,
műlakatos és gépjavitó műhelye.

12 16—104

A NAGYSZEBENI
ÁLTALNÁOS TAKARÉKPÉNZTÁR

ad jelzálogkölcsönöket, félévi (tőkét és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre és pedig a következő feltételek mellett:

- A. 4³/₄% kamatláb mellett 50 évi törlesztésre; a kölcsön legkisebb összege 30000 K. — A törlesztés 100 félévi részletben történik; a félévi részlet minden 1000 K. után 26 K. 11 f.
- B. 5% kamatláb mellett 50 évi törlesztésre; a kölcsön legkisebb összege 20.000 K. — A törlesztés 100 félévi részletben történik; a félévi részlet minden 1000 K. után 27 K. 16 f.
- C. 5¹/₄% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 10.000 K.
- a) 40 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 29 K. 60 f.
- b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 30 K. 80 f.
- D. 5³/₄% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 2000 K.
- a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 84 f.
- b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 37 K. 47 f.
- c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 65 K. 05 f.
- E. 6% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.
- a) 32 évi törlesztésnél (64 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 34 K. 98 f.
- b) 23 évi törlesztésnél (46 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 39 K. 81 f.
- c) 18 évi törlesztésnél (36 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 45 K. 05 f.
- d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 50 K. 09 f.

Az A. alatti kölcsönök csak földbirtokra, a B. C. D. és E. alattiak házakra is adatnak; valamennyi kölcsön — az egyszersmindenkorra 1% törzsdíjon kívül — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetetik ki.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények LINGNER GYÖRGY úr által Nagyenyeden nyújtandó be, ki bővebb felvilágosítással is szolgál.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye. 215 37—104

100 KAT. HOLO.

A legszebb gyümölcsfák

80.000 gyümölcsfa oltvány
1 millió gyümölcsfa-átány
1 millió ékekerítés csemete.
Sétaterfák • Diszcserejek • Rozsák.
Bogyogyümölcsök stb.

Kiválóastalan szőlőoltványok

1/2 millió szőlőoltvány.
Európai és amerikai sima és gyökeres szőlővesszők stb.
Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBROSI M.

Valódi francia

színházi látcsövek

csekély havi

részletfizetésre!

AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED

Budapest, VI., Eötvös-utoza 32.

Látcső-árjegyzék ingyen és bérmentve.

Köhögés!

Ki ide nem figyel, maga
ellen vétkezik!

Kaiser

Caramell-cukorkái
a három fenyűvel.

Orvosilag kipróbálva és ajánlva
rekedtség, katarrius és köhögés
ellen.

4512 bizonyítvány igazolja,
hogy megtartja, amit ígér.

Csomagja 20 és 40 fillér.

Schessl Károlyné,
Balázsfalván.

73 26-32

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r.-t.

Alaptőke: 300.000 kor. Tartalékalap: 157.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra,
Vásárol sorsjegyekre, jöhiteli pénzüzetek részvényeire.
Letétbe és elad értékpapírokat.
Idégen elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési
Váltókat az összeg nagysága szerint 5 $\frac{1}{2}$ %, 6%, 6 $\frac{1}{2}$ % mellett, kereske-
Betétet delmi váltókat pedig 6% mellett számítol le.
4 $\frac{1}{2}$ % kamatláb mellett fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9-12, d. u. 3-4 óráig.

14 16-104

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részv.-társaság Nagyenyed.

Dobozárugyár. Könyvnyomda. Litografiai és vonalzó műintézet.

Mindennemű **DOBOZÁRUT** (Cartonnage) u. m. egy-
szerű és hajlitott dobozokat gyógyszerészek, cukrászok, kereskedők és gyárosok
részére kisebb árucikkek jutányos és czélszerű csomagolására olcsó áron szállit.

Műveket, folyóiratokat, hírlapokat, körleveleket, képes árjegyzékeket, levélpapírokat, falragaszokat,
meghívókat, s mindennemű kereskedelmi és ipari nyomtatványokat, pósta csomagcímkeket, pecsét-
jegyeket, czimkéket, ragjelzékeket, porkapszulákat, papirzacskókat, kötözőpapírokat és mindennemű
gyógyszerészeti nyomtatványokat készít könyv- és könyvnyomdai, valamint dombornyomásban, olcsó áron,
szép és izlées kiállításban.

Kittünő minőségű és legnagyobb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-

gyár, Brassóban. Nagyenyeden kapható Klemm Pál úrnál Szentkirály-utcza 128. sz.

16 10-50

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.